

GYULA VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK GAZDASÁGI PROGRAMJA a 2015-2019 időszakra

Bevezetés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a szerint a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

„A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. ... Helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el.”

Helyzetelemzés

Igazgatás, kistérség

Az önkormányzat feladatellátását illetően gyökeres változás történt az utóbbi években. A rendszerváltozást követő két évtized sokszor áttekinthetetlenül összekeveredett feladat ellátási rendszere sok elemét tekintve letisztult. A 2010 előtti időszak rendszerhibáit alapvetően az okozta, hogy nem különültek el az államigazgatási típusú és az önkormányzati típusú feladatok. Az önkormányzatok rengeteg államigazgatási típusú feladatot láttak el. Ez egyrészt azért jelentett hátrányt sok állampolgárnak és jogi személynek, mert az államigazgatási ügyek intézésének körülményeit az adott önkormányzat lehetőségei határozták meg, így kiegyenlítetlenség volt jellemző, az állam nem tudta garantálni az egyenlő hozzáférés lehetőségét polgárai számára. Strukturális szempontból sem voltak jó helyen az önkormányzatoknál az államigazgatási típusú feladatok, hiszen az államigazgatásnak és az önkormányzatiságnak alapvetően eltérő a jellege és a küldetése. Míg az önkormányzatiság a mellérendeltségen, a bevonáson, az együttműködésen, a helyi szempontok érvényesítésén alapul, addig az államigazgatás szükségszerűen hierarchikus meghatározottságú, tehát alá-fölérendeltségen alapuló, központi irányítású feladatellátást céloz meg, amely során az ügyeket az egész ország területén azonos szempontok szerint kell elbírálni. Az államigazgatási ügyek esetében alapvető cél, hogy egy adott ügytípust bárhol az ország területén – mivel az egész ország területére kiterjedő hatályú, azonos tartalmú jogszabályokat kell alkalmazni – ugyanazon szempontok, egyező jogértelmezés szerint és lehetőleg azonos színvonalon bíráljanak, intézzenek el. Egy útlevétellel kapcsolatos ügy esetén nem lehet Gyulán másképpen intézni az ügyet, mint például Zalaegerszegen, mint ahogyan egy gyámhivatali ügy során a kiskorú érdekeit nem lehet másképpen értelmezni az egyes önkormányzatoknál, ezeknél az ügyeknél tehát nincs helye lokális szempontok érvényesítésének. Az önkormányzati ügytípusok esetén azonban pontosan a helyi

sajátosságok, helyi szabályozás figyelembevétele, alkalmazása az ügyintézés, ügymenet jellemzője. Ezért kellett különválasztani az államigazgatási ügyek és az önkormányzati ügyek intézését szervezetenként is, ezt szolgálta a járási hivatalok felállítása.

Ugyancsak sok problémát vetett fel a közoktatás területén ez a helyzet, hiszen itt is egy gyermek oktatásának, nevelésének körülményeit túlságosan nagymértékben határozta meg az, hogy milyen településre született, amely szintén esélyegyenlőségi problémákat okozott. Ugyancsak a közoktatáshoz kapcsolódó, ám pénzügyi természetű gondokat okozott az, hogy a szocialista kormányok idején az állam, bár emelte a pedagógusbéreket, de azok teljes fedezetét, teljes forrását nem bocsájtotta az önkormányzatok rendelkezésére, ezzel is nehezítve az önkormányzatok pénzügyi helyzetét. Ezen problémákra válaszul az állam átvette 2013-ben a közoktatási intézmények fenntartói feladatait, ugyanakkor a működtetési feladatokat az arra anyagilag képes önkormányzatoknál meghagyta. Ennek megfelelően a jelenlegi helyzetben az alapfokú- és középfokú oktatási-nevelési intézmények fenntartói feladatait az állam látja el, azaz, az állam a pedagógusok munkáltatója, az állam látja el a pedagógusok szakmai felügyeletét, az önkormányzatok feladata pedig a köznevelés dologi, infrastrukturális feltételeinek biztosítása. Az anyagilag megfelelő lehetőségekkel bíró településeken, így Gyulán továbbra is a helyi döntéshozókön múlik tehát az, hogy a gyermekek milyen körülmények között, milyen épületekben, milyen eszközökkel tanulhatnak, a nevelés-oktatást biztosító humán-erőforrás biztosítása pedig az állam feladata. A nevelési-oktatási intézmények működtetésére nem képes kistélepléseken pedig az állam végzi a működtetési feladatokat is.

Továbbra is létezik a Gyula és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás (Gyula, Elek, Kétegyháza, Lökösháza települések társulása). A kistérségi társulásnak egy intézménye van: a Gyulai Kistérség Egységes Szociális és Gyermekejóléti Intézménye, mely a kistérségi szociális, családsegítő, tanyagondnoki és gyermekejóléti (bölcsődék) feladatokat ellátásáért felelős. Ezen a területen változatlan a helyzet, továbbra is pénzügyi, csak és kizárólag pénzügyi okokból kistérségi szintű a feladatellátás, mert az ilyen feladatok kistérségi szintű ellátását magasabb összegű normatíva (150%) illeti meg. Ugyanakkor a Gyula és Környéke Kistérségi Társulás munkaszervezetének megszűnésével a kistérségi feladatok visszakerültek a Gyulai Polgármesteri Hivatalhoz, mint gesztor önkormányzathoz.

Gyula Város Önkormányzata a 31 ezer lakosú város közigazgatási feladatait látja el.

A kötelezően ellátandó feladatain túl az önként vállalt feladatai az alábbiak:

- az idegenforgalmi feladatok finanszírozása, az idegenforgalom fejlesztése;
- a testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok fenntartása, fejlesztése;
- a Gyula és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás támogatása;
- iskolabusz működtetése;
- önkormányzati vendégház működtetése;
- futball-, kézilabda és kosárlabda utánpótlás, úszásoktatás biztosítása;
- színház, múzeum működtetése;
- médiatámogatás;
- egyházi fenntartású iskoláknál étkezési támogatás nyújtása;
- önkormányzati rendeletben vállalt szociális támogatások nyújtása;
- helyi munkahelyek teremtése, védelme;
- állami fenntartásba került köznevelési intézmények működtetése;
- mezőgazdasági termelés, értékesítés, ismeretterjesztés, képzésszervezés;
- települési nemzetiségi önkormányzatok támogatása;
- minden egyéb, a képviselő-testület által rendeletben vagy határozatban vállalt feladat.

A települési önkormányzaton belül működik a Gyulavári részönkormányzat, Gyulának van német, román és roma nemzetiségi önkormányzata.

Az önkormányzat intézményei, gazdasági társaságai

- Gyula Város Egyesített Óvodája
- Mogyoróssy János Városi Könyvtár
- Egészségügyi Alapellátási Intézmény
- Gyulai Polgármesteri Hivatal

- Gyulai Várfürdő Kft.
- Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft.
- Gyulakonyha Nonprofit Kft.
- Gyulasport Nonprofit Kft.
- Gyulai Hírlap Nonprofit Kft.
- Gyulai Kulturális Rendezvényszervező Nonprofit Kft.
- Gyulai Turisztikai Nonprofit Kft.
- Gyulai Várszínház Nonprofit Kft.
- Gyulahús Kft.

A város az elmúlt 20 évben kényszeredetten sodródott a mesterségesen erőltetett regionalizálás, a kistérségi térszerveződés folyamatában. A gyulai kistérség területi lehatárolása 2-3 évente változott, de egyik lehatárolás sem képezte le a város természetes vonzáskörzetét. A közigazgatás átszervezésével a kistérségi (NUTS4) térszerveződés a járásokban ölt testet, a járási államigazgatási feladatok ellátásáért az állam a felelős. A járás települései, önkormányzatai a járási településfejlesztési programok megalkotásában (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) játszanak szerepet. A Gyulai Járás az alábbi településeket foglalja magába: Elek, Gyula, Kétegyháza, Lökösháza. Békés megyében összesen 9 járás található.

Szociális ellátás, egészségügy

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások a Gyulai Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézményén keresztül kerülnek biztosításra.

A szociális és gyermekvédelmi jogszabályokban meghatározott szolgáltatások biztosítása egy kivétellel teljes mértékben megoldott városunkban. **A gyermekek és családok átmeneti otthonának létrehozása**, mint kötelező feladat továbbra is megoldásra vár. A hajléktalan ellátást feladat-ellátási szerződéssel a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet biztosítja nappali melegedő, éjjeli menedékhely, átmeneti szállás és népkonyhai étkeztetés révén.

Alapellátás. Városunkban 13 felnőtt háziorvosi szolgálat működik. Két háziorvos közalkalmazotti jogviszonyban, 11 háziorvos pedig vállalkozói jogviszonyban praktizál. Gyulán két iskolai fogászati, valamint két ifjúsági fogászati szolgálat működik négy telephelyen. A felnőtt fogászati szolgálatok száma hét, mind a hét fogorvos vállalkozói jogviszonyban praktizál. Gyulán jelenleg három iskolaorvosi státusz áll rendelkezésre, melyből egyet főállású közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkező orvos tölt be, a másik két körzet helyettesítésben kerül ellátásra. Öt főállású iskolavédőnö tevékenykedik, egy státusz pedig üres. A tíz körzeti védőnői státuszt főállású közalkalmazottak töltik be. A szakmai minimum feltételeknek minden intézményünk megfelel, mely a működési engedélynek is feltétele. A alapellátási ügyeletet az Alapellátási Intézmény látja el nem csak Gyula, hanem Doboz települések vonatkozásában is. A fogorvosi ügyelet biztosítása igényként folyamatosan

felmerül, azonban tekintve, hogy nem kötelező feladat, a jelenlegi finanszírozási rendszer nem elegendő a működtetéshez, így a megoldás még várat magára.

A városban magasabb rendű egészségügyi szolgáltatásokat a Pándy Kálmán Megyei Kórház, valamint a kórház keretében működő szakorvosi rendelőintézetben lehet igénybe venni. A járóbeteg szakellátásban 698.413 megjelenési esetet tartottak számon 2013-ban, ami alapján Gyulán látják el a legtöbb beteget Békés megye városai közül. Gyula kórháza súlyponti kórház, 38 gyógyító osztályával a legteljesebb egészségügyi szolgáltatásokat kínálja a megyében. A kórház kimagasló szerepét tanúsítja Békés megye egészségügyi ellátásában az is, hogy a 2013. évben számon tartott 1354 kórházi ágy a környező városok kórházaival összevetve kifejezetten magas; a megyeszékhelyen, Békéscsabán is csupán 504 kórházi ágy áll rendelkezésre.

Nevelés, oktatás, kultúra, sport

Gyulán, az óvodásoktól a főiskolásokig több mint 5000 gyerek, diák ellátása és képzése folyik. A határmenti elhelyezkedés, az itt élő nemzetiségek és a regionális, megyei szerepkörű intézmények jelenléte színesíti oktatási feladatainkat.

Demográfiai és nevelési-oktatási adatok:

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Élve születések száma	284	239	273	275	311	259	254	223	242	237	202
Óvodások száma	909	925	902	930	922	918	952	1 030	1 002	1 017	964
Általános iskolások száma	2 790	2 620	2 526	2 421	2 405	2 332	2 334	2 278	2 301	2 289	2 367
Középiskolások száma	2 122	2 240	2 308	2 482	2 465	2 564	2 378	2 331	2 249	2 090	1 821

Forrás: KSH Békés megye statisztikai évkönyvei

A 2013-ban minden eddiginél kevesebb gyulai gyerek született. A gyulai anyakönyvi hivatal kigyűjtése alapján 2014-ben is szinte hasonló a helyzet: 201 az élve születések száma. Valószínűsíthető, hogy a város most éri/érte el a demográfiai mélypontját. Az élve születések számának kisebb-nagyobb hullámzását időeltolódással követi az óvodások és az általános iskolások számának változása. Ez utóbbira az is hatással van, hogy nem minden gyerek hatéves korában kezdi el az iskolát, hanem később. A középiskolások számának alakulását az is befolyásolja, hogy a gyulai középiskolákban más településen lakó diákok is tanulnak.

Az előző demográfiai mélypont hatása átvonult az alapfokú iskolarendszere, és érinti a középiskolákat. A létszámok erőteljes csökkenése napjainkra lelassult.

Az önkormányzat az óvodai neveléshez kapcsolódó feladatokat integrált intézmény (Gyula Város Egyesített Óvodája) keretében látja el. Ez az alapja a hatékonyabb működtetésnek, mely a kor követelményeinek megfelelően biztosítja a színvonalas oktatás még finanszírozható feltételeit.

A városban található oktatási intézmények közül kettő egyházi (Gyulai Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, Magvető Református Általános Iskola és Óvoda), egy nemzetiségi (N. Bălcescu Román Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium), négy pedig állami fenntartású. A Románvárosi Óvodát a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata tartja fenn. Valamennyi intézmény a színvonalas oktatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik, de egyes intézmények felújítása elengedhetetlen.

A Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár és Egészségtudományi Karának Egészségtudományi és Környezet-egészségügyi Intézete működik a városban. A gyulai

intézet háromféle alapképzést (ápolás és betegellátás, szociális munka, egészségturizmus és egészségügyi szolgáltatás-szervező) kínál hallgatói számára.

A város rendkívül sokrétű és városhatáron túlnyúló vonzaskörzetű oktatási intézményrendszerrel büszkélkedhet: elérhető a román nemzetiségi oktatás, alapközü sport és művészeti képzés (Erkel Ferenc Alapközü Művészeti Iskola), a gimnáziumok mellett sokrétű szakképzés, felnőttképzés, a gyógypedagógiai-, a kollégiumi elhelyezés.

A város kulturális intézményhálózata jól kiépült. A Mogyoróssy János Könyvtár a mai kor követelményeinek is jól megfelel, korszerű információs bázis. A közösségi közművelődési színtereket (művelődési ház, vigadó, múzeumok, kiállító helyek) a Gyulai Kulturális és Rendezvényszervező Nonprofit Kft. működteti.

Az előző önkormányzati ciklusban nagy volumenű fejlesztések történtek a kulturális intézményrendszer területén. Az önkormányzat 2009-ben európai uniós támogatás elnyerésére pályázatot nyújtott be a Göndöcs-kert és környezete integrált fejlesztésének megvalósítása céljából, ám ezt a pályázatot a Bajnai-kormányzat elutasította, nem tartotta érdemesnek városunkat a támogatásra. A 2010.évi önkormányzati választásokat követően felállt új városvezetés dr. Kovács József és Gajda Róbert országgyűlési képviselőkkel együtt kezdeményezte a pályázat újraértékelését. Az Orbán-kormány az önkormányzat terveit megvalósítása érdemesnek találta és európai uniós és állami támogatásból, valamint minimális önkormányzati önerő biztosításából 2014-re elkészült a Vigadó teljes rekonstrukciója, a Kohán Képtár bővített, felújított épülete és a Művelődési Központ külső felújítása, valamint gépészeti- és energetikai korszerűsítése. Ezzel párhuzamosan a Göndöcs-kert rehabilitációja is megvalósult.

A gyulai vár a múzeumi funkció mellett 1964 óta a Gyulai Várszínház otthona is. A színház mára az ország vezető szabadtéri színházává nőtte ki magát. Kamaraterme ősztől tavaszig igényes művészeti eseményeknek ad otthont.

Gyula város sportélete sokszínű. A 26 sportegyesületben több ezren sportolnak rendszeresen. A város sportlétesítményekben gazdag, ez egy olyan terület, amelyet a jövőben jobban ki lehet aknázni céljaink (pl.: egészségturizmus, rekreációs programok stb.) elérése érdekében.

A Gyulasport Nonprofit Kft. a tulajdonában lévő, az önkormányzattól átvett sportlétesítményeket (tornacsarnok, sporttelepek) tartja fenn és működteti. A Kft. keretében működik három sportágban a sportiskola (kézilabda, kosárlabda, atlétika), az utánpótlás nevelés – a labdarúgás és az úszás kivételével – ugyancsak a Kft. feladata. Az elmúlt években a TAO-s forrásoknak és pályázati rendszernek köszönhetően mind a Prohászka Zsolt Sportszarnokban, mind az id. Christián László Városi Sporttelepen fejlesztések történtek. Ez utóbbi helyszínen – a Magyar Labdarúgó Szövetség támogatásával –új, villanyvilágítással rendelkező műfüves pálya létesült; a TAO-s pénzek bevonásával pedig megújult a center pálya előtti terület. Városunkban épült fel és működik a Grosics Gyula Katolikus Labdarúgó Akadémia.

Civil szervezetek

Gyulán mind mennyiségi szempontból, mind minőségi szempontból virágzik a civil élet.

A városban 370 bejegyzett civil szervezet működik, ami lakosságárányosan is magas érték, még akkor is, ha nem minden szervezet végez ténylegesen tevékenységet. A 370 szervezet közül 202 egyesület, 168 alapítvány. Tevékenységi körüket tekintve a kulturális céllal alapított szervezetek száma emelkedik ki; a civil szervezetek 18%-a végez a kultúrához kapcsolódó tevékenységet. Számos sport célú szervezet jött létre a városban, ezek a civil szervezeteknek egy hetedét alkotják. A szociális ügyekhez, az egészségügyhöz, és az

oktatáshoz kapcsolódó szervezetek száma is meghaladja a húszat; az öt leginkább reprezentált tevékenységi körben működik a város civil szervezeteinek mintegy fele.

A jelentősebb civil szervezeteket az alábbi táblázat tartalmazza:

civil szervezet neve	tevékenysége
Mi egy Másért Közhasznú Egyesület	gyermek programok szervezése és utánpótlás nevelés
Kerecsényi László Íjász Egyesület	íjászat népszerűsítése
Gyulai Foglalkoztatási Közhasznú Egyesület	a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése, munkaerő kölcsönzés és a kapcsolódó szolgáltatások végzése
Gyulai Nagycsaládosok Egyesülete	nagycsaládosok érdekeinek képviselete
Gyulai Kutyas Agility Szabadidősport Klub	Keverék és Fajtatiszta Kutya Agility Világbajnokság és a ParAgility Világkupa megrendezése, Agility sport megismertetése, kutyaiskola működtetése
Gyulai Hentesek Hagyományörző Egyesülete	húsipar-történeti kiállítás működtetése és fejlesztése, húsipari és gasztronómiai hagyományok ápolása
Független Egyesület	Speciális alapellátás és hozzátartozó szolgáltatási struktúra kialakítása, szenvedélybetegek életviteli változásokra ösztönzése
Gyulai Kék Lámpa Egyesület	szabadidős programok szervezésében való közreműködés
Wenckheim Közalapítvány	városképi, műemlékvédelmi, kulturális és környezetvédelmi célok elérésének segítése
Őszidő Közalapítvány	időskorú lakosság megsegítése
ZERGE Ifjúsági Túrasport Közhasznú Egyesület	értékvédelem, környezet- és természetvédelem, vidékfejlesztés, településfejlesztés, turizmus támogatása, környezeti nevelés, gazdasági és társadalmi szereplők közötti együttműködés támogatása,
Gyulai Civil Szervezetek Szövetsége	civil szervezetek tevékenységének összehangolása, szervezeti munkájuk elősegítése, értékek ápolása és átörökítése, társadalmi fejlődés szolgálata
Gyulai Idegenforgalmi Egyesület	turisztikai szektor gazdasági szereplőinek tevékenységének összehangolása, idegenforgalommal foglalkozó személyek és cégek érdekképviselete, információk közlése, megjelenések szervezése hazai és külföldi szakmai vásárokon, kiállításokon
Békés Megyei Sclerosis Multiplexes Emberek Közhasznú Szervezete	egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi, rehabilitációs tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, Rehabilitációs foglalkoztatás
Egészséges Városért Közalapítvány	Gyula város lakossága egészségi állapotromlásának megállítása, illetve kedvező irányba történő befolyásolása. Támogatásban részesíti a lakossági kezdeményezéseket, szerveződéseket és az egészségügyi prevenció és környezetvédelem lakossági akcióit. Elősegíti az egészségnevelés módszereinek hatékonyabb alkalmazását. Támogatja a szabadidő sport fejlesztését.
Gyulai Erkel Kórus Egyesület	Kórusmuzsika megismertetése, művészeti tevékenység
Gyulai Nyugdíjasok Polgári Egyesülete	Nyugdíjasok, idősek időskori aktivitásának segítése
Gyulai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete	Idősek számára szabadidős programok szervezése

Városüzemeltetés

A közterületek rendjét, tisztaságát, az önkormányzat városüzemeltetési feladatait a Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft. felügyeli, illetve látja el. A Társaság a megközelítőleg 35 ha területű önkormányzati tulajdonú erdőterületen felül, közel 80 ha közterületen gondozza a zöldfelületet. A fűnyírás, parlagfű-mentesítésen túl, ápolja a városi virágágyásokat, valamint az utcai sorfákat is. A Társaság kezelésébe tartozik a közel 300 km belterületi, valamint a közel 200 km külterületi belvízelvezető csatorna, a 12 db belvíztározó tó, valamint 9 db kiépített átemelő szivattyú.

A Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft. látja el a belterületi önkormányzati utak kezelését, melynek hossza 143,3 km. A gyalogjárdák és a kerékpárutak kezelése is a Társaság feladata. A gyalogjárdák hossza 230,5 km, a kerékpárutak hossza 14,6 km.

Az önkormányzat tulajdonában lévő, összesen 241 db lakás és 46 db üzlethelyiség kezelése, szükséges felújítása is a Társaság feladata. A lakások szociális, garzon, átmeneti, valamint szolgálati jelleggel kerülnek bérbeadásra.

A Közüzemi Kft. szolgáltatja az ivóvizet, elvezeti és megtisztítja a keletkező szennyvizet és szállítja a keletkező települési szilárd és folyékony hulladékot.

A város ivóvízhálózata 21,8 km nyersvízvezetékéből, 203,635 km elosztóvezetékéből és 150,4 km bekötővezetékéből áll.

A városi elosztó hálózat több mint fele – 154,13 km – azbesztcement vezeték, melynek kora zömében 30-40 év. Ezek a vezetékek előregedtek, falvastagságuk, szilárdságuk csökkent.

A jelenleg is folyó ivóvízminőség-javító projekt során az elosztó hálózat 7 km-es részét teljes egészében kicserélik. A vezetékcserevel egy időben az érintett ingatlanok bekötő vezetékének a cseréjére is sor kerül. Jelentős gondot okoz a hálózat túlméretes volta, ami vízminőségi problémákat okozhat. A probléma megelőzésének érdekében az elosztó hálózat különböző pontjain 12 db új mosató csomópont kerül megépítésre. A rekonstrukcióval érintett területeken az üzemeltetés biztonsága érdekében minden szerelvényt kicserélnek, de a tűzcsapok száma is jelentősen nőni fog.

A projekt fontos része, hogy két új kútcsoport 3-3 db új fúrású kúttal kapcsolódik majd be a vízkitermelésbe. Az új kutak vízminőségének ismeretében már biztosan tudjuk, hogy a város jelenlegi vízfogyasztása mellett arzénmentesítésre nem lesz szükség. A Kétegyházi úton található vízmű telephelyen épülő víztisztítási technológia biztosíték arra, hogy a szolgáltatott ivóvíz minősége minden egyéb vízminőségi előírásnak is megfeleljen.

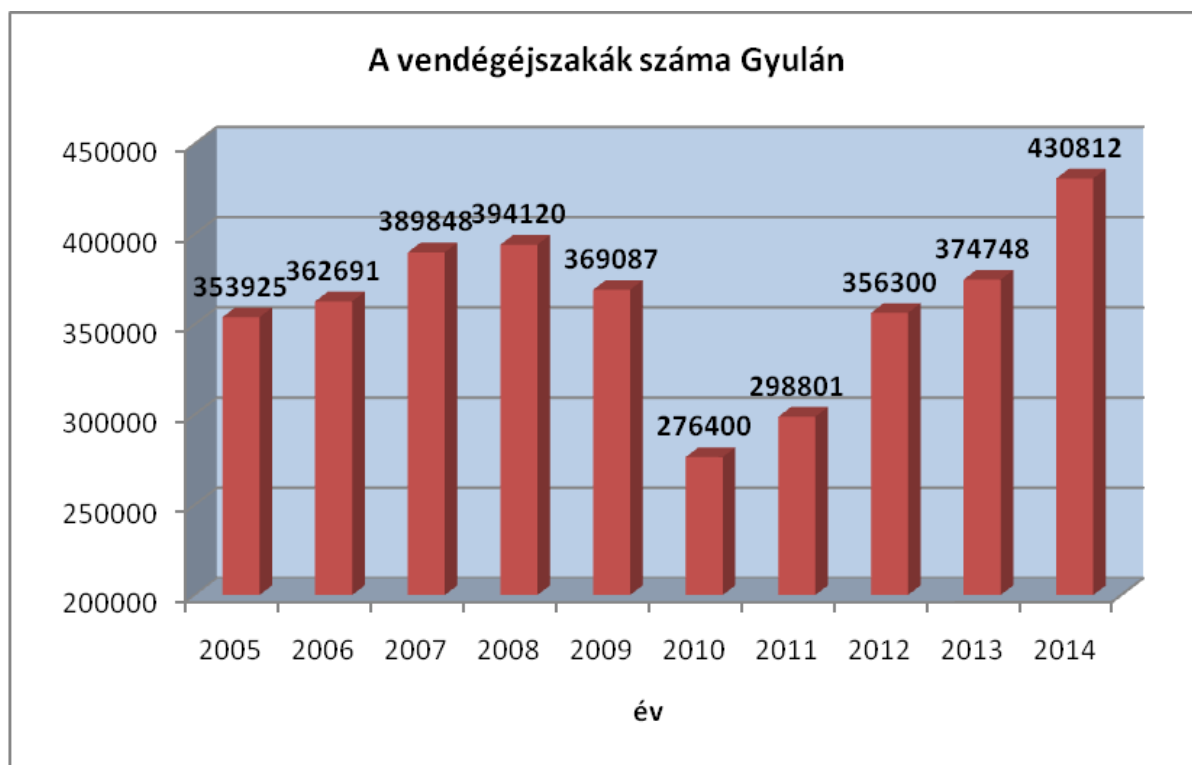
A projekt részeként a Szent Benedek nevet viselő városrész egészséges vízellátása is meg fog oldódni. Városerdő településrész egészséges vízzel történő ellátása is megvalósul 2015-évben, de az a közép-békési térség ivóvízminőség-javító projekt keretein belül. Jelenleg Városerdőn a Fő utcán található arzénmentesítő konténer biztosítja az ivóvizet.

A hálózat szivacsos mosatásának biztosításához több helyen csomópontokat kell átalakítani, új szivacsbehelyező aknákat kell építeni. Az ivóvízminőség-javító projekt megvalósulása után mind a vízminőségben, mind az elosztó hálózat anyagát tekintve jelentős javulás várható.

A szennyvízelvezető hálózat 140,376 km gravitációs gerincvezetékéből, 71,549 km bekötővezetékéből és 27,71 km nyomóvezetékéből áll. Bár a szennyvízcsatornázás közel 100 %-os, a vezetékhalózatból 34 km azbesztcement, melynek kora bőven húsz év feletti, kb. 16 km vezeték kora meghaladja a 35 évet. A régi építésű vezetékeknél gyakran nem biztosított a vízzáróság, a vezetékekbe a csökötéseknél benőnek a fák gyökerei, melyek dugulást okoznak. Súlyos probléma még, hogy csapadékos időben a csapadékvíz bejut a rendszerbe, és többletüzemeltetési költséget okoz. A szennyvízátemelők, valamint a gerincvezetéken lévő aknák betonja sok helyen korrodálódott, felújítása időszerű.

Összességében a város kommunális ellátottsága kiváló.

Vendégforgalom

Forrás: Gyulai Polgármesteri Hivatal Adócsoport

Gyula a dél-alföldi régió első számú turisztikai központja és mára a belföldi turizmus kategóriában Magyarország egyik legjelentősebb települése. Az elmúlt 4 évben a KSH adatai szerint a belföldi turizmus kategóriában az első tíz leglátogatottabb település között voltunk. A turizmus fontos szerepet tölt be a város életében, az önkormányzat ennek megfelelően kiemelten támogatja ezt az ágazatot (önként vállalt feladat). Minden olyan beruházás, amely komfortosabbá, élhetőbbé teszi a települést, és amelyik a városkép javítását eredményezi, közvetetten kihat a turizmusra is.

Az önkormányzat egyes intézményeivel, gazdasági társaságával közvetlenül vesz részt a turizmus formálásában (Turisztikai Nonprofit Kft., Gyulai Várszínház Nonprofit Kft., Kulturális és Rendezvényszervező Nonprofit Kft., Gyulai Várfürdő Kft.).

A vendégéjszakák számát vizsgálva megállapítható, hogy 2008 után visszaesett a Gyula iránti érdeklődés, ami egyrészt betudható a gazdasági válságnak, másrészt két olyan szálloda felújítása, korszerűsítése, átalakítása történt meg, amelyek a felújítás időtartama alatt nem fogadtak vendéget, azaz 2010-ben jelentős szálláshely-kapacitás esett ki a városban. A gyulai fejlesztéseknek köszönhetően (szálloda-felújítások, Aqua-palota) a vendégéjszakák száma 2010-től napjainkig fokozatosan nő, 2014-ben már túlszárnyalta a gazdasági válság előtti értéket, sőt még a rendszerváltást követő években 410 ezer körül stabilizálódott vendégéjszaka számot is.

Megnövekedett az egynapos turisták száma is, akik Románia Gyulához közeli településeiről keresik fel a várost.

Településfejlesztés

A város terület-felhasználását és infrastruktúra-hálózatának kialakítását a helyi építési szabályzat (HÉSZ) szabályozási terve határozza meg. A HÉSZ írja elő az építés helyi rendjét, szabályozza a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztését és védelmét.

A legtöbb önkormányzati beruházás, különösen a nagyberuházások, a kisebb-nagyobb önerő biztosítása mellett *pályázaton elnyert támogatásból* valósul meg. A 2010-14 ciklusban megvalósult legfontosabb beruházások:

<i>Beruházás megnevezése</i>	<i>Beruházás forrása (pl. TÁMOP, ÁROP, HURO stb.)</i>	<i>Beruházás önkormányzati önereje (eFt)</i>	<i>Beruházás összköltsége (eFt)</i>
A gyulai Implom általános iskola felújítása, bővítése	DAOP-4.2.1/2/2F-2f-2009-0007	62.362	553.655
Útépítés Dénesmajor és Nagyzerénd között	HURO/0802/005	7.242	144.841
A gyulai piac korszerűsítése II. ütem	3338-6/2012/NAKVI (Tanyafejlesztési Program)	10.586	24.721
Az oktatási informatika fejlesztése Gyulán	TIOP-1.1.1-07/1-2008-1107	0	50.110
A gyulai piackorszerűsítése III. ütem (piaccsarnok)	TP-1-2013/2385 (Tanyafejlesztési Program)	4.818	48.190
A Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat épületének felújítása	Belügyminisztérium (önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztése)	3.387	16.933
A gyulai hulladéklerakó rekultivációja	KEOP-2.3.0/2F/09-2009-0007	0	448.786
A Mágocsi utcai óvoda kapacitásbővítése, korszerűsítése	DAOP-4.2.1-11-2012-0030	3.316	126.315
A Mágocsi utcai óvoda fűtéskorszerűsítése	KEOP-2009-5.3.0/B/09-2009-0041	4.060	10.150
Természettudományi labor fejlesztése az Erkel Gimnáziumban	TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0039	0	304.290
A Göndöcs-kert és környezetének integrált fejlesztése	DAOP-5.1.2/A-09-1f-2010-0004	180.129	883.622
A közvilágítás fejlesztése Gyula közterületein	KEOP-5.5.0/A /12-2013-0007	61.601	357.337
Gyula északi városrészének szociális rehabilitációja	DAOP-5.1.1-2f-2009-0002	57.804	395.163
Az Erkel Emlékház látogatóbarát fejlesztése	DAOP-2009-2.1.1/B-09-2009-0016	27.200	181.334
A gyulai tűzoltó laktanya felújítása, bővítése	Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság	42.565	82.565
A Gyulai Várfürdő fejlesztése 2009. (a pályázó a Várfürdő)	DAOP-2.1.1/G-09-2f-2012-0001	1.198.720	2.397.439

A 2014-2020 uniós tervezési ciklusra az 1702/2014 (XII. 3.) Korm. határozat a megyei önkormányzatok tervezési jogkörében készülő megyei szintű fejlesztési programok forrásaként Békés megye Terület- és Településfejlesztési Operatív Programjához 57,94 Mrd

Ft fejlesztési forrást rögzített. Ezen források tervezéséhez Gyula összesen 12.148 millió Ft forrásigényű projektlistát nyújtott be a megyei önkormányzatnak:

Megnevezés	Millió Ft
Tiborc utca – Kisökörkörjárás útépítés, útfelújítás	585
15 km meglévő kerékpárút felújítása, városerdei kerékpárút megépítése	875
Eminescu utca, Pomucz tér felújítása	350
Önkormányzati intézmények, iskolák energetikai fejlesztése	748
Gyermekorvosi rendelőközpont felújítása akadálymentesítéssel	50
Idősek klubjainak (nappali ellátás) épület-felújítása	200
A polgármesteri hivatal energiahatékonyság központú rehabilitációja	200
A Szent Miklós park komplex fejlesztése	200
Várkörnyéki játszótér kialakítása	190
Óvodák udvarainak felújítása, játszóeszközök telepítése	250
Szigeteröd – komplex gyógyhelyfejlesztési program I. ütem	5 000
Zöldségtermesztés és feldolgozás, a közétkeztetés infrastruktúrájának kiépítése	1 000
Vágóhid létesítése	1 000
Déli iparterület közművesítése	1 500
Összesen	12 148

További fejlesztési források pályázati úton nyerhetők el az ágazati operatív programokból (emberi erőforrás-fejlesztés, gazdaságfejlesztés és innováció, környezeti és energiahatékonysági program).

Munkahelyteremtés

Gyula városban a foglalkoztatottsági mutatók jobbak, mint az országos és a megyei átlag. Köszönhető mindez annak, hogy a település – több tekintetben megőrizve térségi központ szerepkörét – a meglévő közigazgatási, egészségügyi, igazságügyi funkciója révén jelentős foglalkoztató. Az önkormányzat – állami támogatással – megmentette a felszámolástól a hungaricumnak számító Gyulai Kolbászt is előállító húsipart, mely az önkormányzat 100 %-os tulajdonában lévő Gyulahús Kft-ben működik tovább. A multinacionális nagytőke csupán a kereskedelem és a pénzügyi szektor terén van jelen (áruházak, bevásárló központok, bankfiókok). Az önkormányzat a közmunkaprogram nyújtotta lehetőségek kiaknázásával, a mezőgazdasági termékek piacra juttatásának segítségével (piacfelújítással, korszerűsítéssel, vásárcsarnok építésével, a piac működtetésével) járul hozzá a mezőgazdaságból élők boldogulásához.

A munkahelyteremtést, új termelő és szolgáltató üzemek létrejöttét alapvetően a közúti- és vasúti elérhetőség határozza meg. Magyarországon ott jöttek létre nagy termelőüzemek, amerre az autópályák kanyarognak. E téren jelentős változásra számíthatunk, ugyanis az 1696/2014. (XI.26.) sz. Kormányhatározat szerint 2020-ig megszűnik a megye forgalmi árnyékhelyzete: rövidesen elkezdődnek az M44-es gyorsforgalmi út Kunszentmárton–Kondoros közötti építési munkálatai, a Kondoros és Békéscsaba közötti szakasz megvalósítását pedig az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) tartalmazza. Ugyancsak az IKOP rendelkezik a Szeged–Békéscsaba–Gyula vasút pályakorszerűsítéséről és villamosításáról 2018-as megvalósulási határidővel.

Gyula tökevonzó képessége az elmúlt 25 évben gyenge volt és jelenleg is az.

Az önkormányzatnak nincsenek hathatós eszközei a munkahelyteremtésre, csupán helyi kedvezmények (pl. telekvásárlás esetén, ügyintézés meggyorsítása) és a kapcsolati tőke révén

lehet előremozdítani a munkahelyteremtő beruházásokat. Önkormányzati tulajdonú beépítetlen iparterületek közművesítésével vonzóbb ingatlanokat kínálhat a város a munkahelyteremtő beruházások számára.

Az elmúlt években jellemzően a már meglévő gyulai vállalkozások valósítottak meg jelentős munkahelyteremtő beruházásokat, mint például a Gyulai Fafém Bútor Zrt., Lovász Forgácsoló Kft., Erkel Hotel Gyógy szálló Kft., Hotel Gyula Kft., Hotel Park, Corvin Hotel, Körös-Maros Biofarm Kft. és a Gyulai Agrár Zrt. A helyi gazdaság új szereplőjeként a Food Analytica Kft. valósított meg jelentős munkahelyteremtő beruházásokat városunkban.

A KSH adatai szerint 2013-ban Békés megyében Gyulán vették használatba a legtöbb lakást (65 db-ot). 2014-ben is Gyula vezet: „A lakások többségét (60%) Gyulán vették használatba, ahol a lakásépítések száma 20%-kal emelkedett egy év alatt. Ezzel szemben a megyeszékhelyen 60, a megye többi városában együttesen 47%-kal csökkent az átadott lakások száma” (KSH Fókuszban a megyék – 2014. I-IV. negyedév, Békés megye).

Az önkormányzati (és támogatásból megvalósuló) beruházások közvetetten hozzájárulnak a helyi gazdaság élénkítéséhez. Közvetlen a hatásuk akkor, ha helyi vállalkozások valósítják meg ezen fejlesztéseket, melyre a jövőben is törekedni kell.

Az önkormányzat pénzügyi helyzete, gazdálkodása

A Képviselő-testület 175/2011.KT számú határozatával elfogadott, a 2011-2014 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programja az alábbi megállapítást tartalmazta:

„Az önkormányzat gazdasági helyzetének legfontosabb jellemzője, hogy a város eladósodott, a 2011.évi költségvetési hiánya 529 millió 120 ezer Ft, amit az önkormányzat teljes egészében működési hitelből finanszíroz. Mindezen túl az önkormányzatnak 2010. december 31-én 2,754 milliárd forint kötvénytartozása állt fenn. A visszafizetés határideje 2027, a visszafizetés részletekben, folyamatosan évente két alkalommal történik.”

Az elmúlt négy év munkájának, a gyulai polgárok támogatásának, türelmének és a kormányzati adósságkonszolidációs programnak köszönhetően 2014-re kiegyensúlyozottá vált az önkormányzat gazdálkodása. Önkormányzatunk 2014 és 2015 évi költségvetése hiánymentes gazdálkodást tesz lehetővé, működési hitel nélkül, saját és az állami költségvetés által biztosított bevételeinkből gazdálkodunk. Jelentős tartalékkal rendelkezünk, megtakarításunk összege 1.114.471.260 Ft.

A részben vagy egészben önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok gazdálkodása is kiegyensúlyozott, a versenyszférában működő gazdasági társaságok, a Gyulai Várfürdő Kft. és a Gyulahús Kft. nyereségesek.

A kedvező folyamatok mellett is folyamatosan monitorozzuk gazdálkodási folyamatainkat annak érdekében, hogy a szükséges korrekciókat kellő időben, megfelelő intézkedésekkel megtegyük.

A Szervezetfejlesztés és hatékonyságnövelés Gyula Város Önkormányzata számára c., ÁROP-1.A.5-2013-2013-0036 pályázat keretében elkészített költségvetési helyzetelemzés legfontosabb megállapításai:

Gyula Város Önkormányzata aktívan törekedett a szolgáltatási színvonal emelésére, a fenntartható gazdálkodás és költségvetési egyensúly megteremtésére. A város gazdasága legfontosabb kitörési pontjainak megvalósítása érdekében igen ambiciózus fejlesztési,

támogatási politikát folytatott, ami számos esetben okozott külső forrás igényt és finanszírozási feszültséget.

- Vagyonnövekedése a három év alatt (2011-13) stabil, de váratlan kiadás esetén a saját tőke összegét kellene felélnie az önkormányzatnak.
- Az eladósodási mutató folyamatosan csökken.
- A forgótőke aránya 2013. évre igen alacsony lett.
- Az önkormányzatnak időszakonkénti likviditási problémái voltak, amit folyószámlahitel igénybevételével tudott megoldani.
- A helyi adókból származó bevételek összege stagnál.
- A közművelődéssel, oktatási feladatokkal kapcsolatos kiadások igen magasak és évről évre növekszenek, miközben az önkormányzat bevételei csökkenek.
- Az önként vállalt feladatok 57%-ot képviselnek az önkormányzati költségvetésben.

Gyula város gazdasági helyzete

Demográfiai helyzetkép

Gyulán a lakónépesség számának alakulását az alábbi táblázat foglalja össze:

2002 év vége	32 640
2003 év vége	32 446
2004 év vége	32 355
2005 év vége	32 345
2006 év vége	32 239
2007 év vége	32 016
2008 év vége	32 055
2009 év vége	32 132
2010 év vége	31 928
2011 év vége	31 679
2012 év vége	31 199
2013 év vége	30 865

Forrás: KSH Békés megye statisztikai évkönyvei

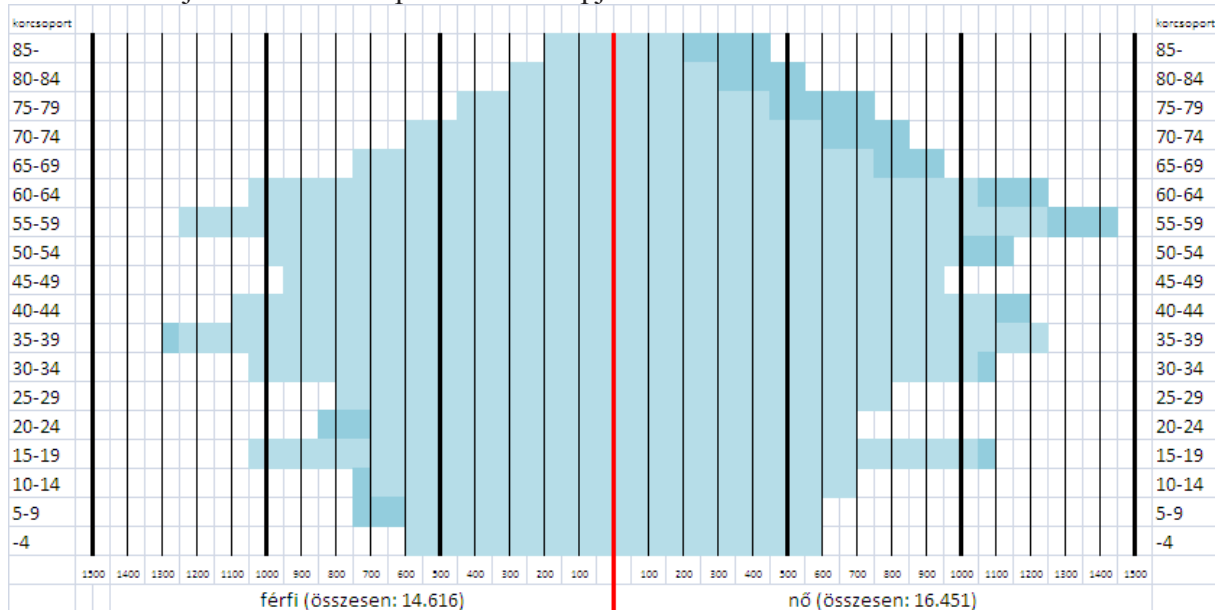
A városra továbbra is a természetes fogyás a jellemző, annak ellenére, hogy a természetes szaporulatot (valójában a természetes fogyást, azaz az elhalálozások és a születések számának különbségét) a bevándorlás kismértékben ellensúlyozta.

Mindazonáltal városunk népességmegtartó ereje a Békés megyei városok között a legjobb, nálunk volt a legalacsonyabb a népességfogyás 2001 és 2011 között a népszámlálás adatai szerint. Míg például Békéscsaba esetében 8,71 %, addig Gyula esetében 5,97 % volt a népességfogyás.

település	lakónépesség (fő)		fogyás	
	2001	2011	fő	%
Gyula	33 041	31 067	1 974	5,97
Békéscsaba	67 969	62 050	5 919	8,71

Forrás: Népszámlálás

A város korfája a 2011. évi népszámlálás alapján:

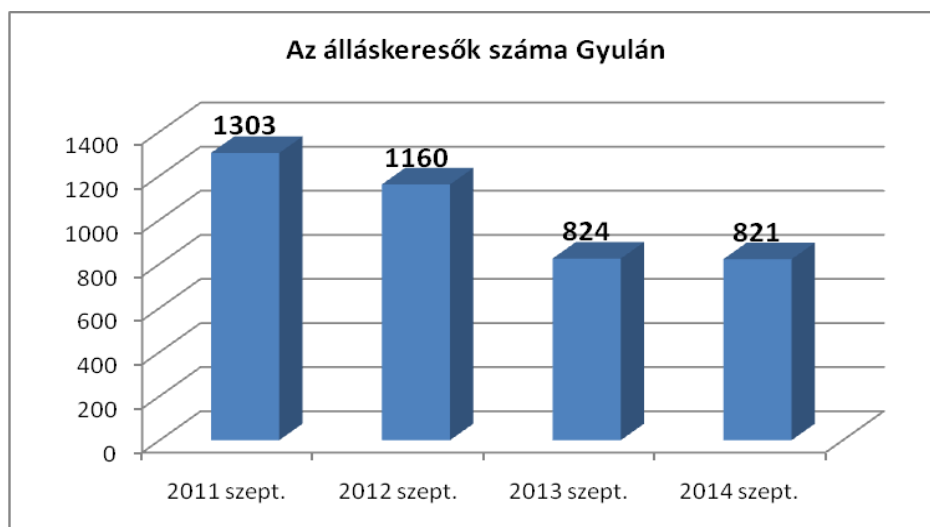
A korfára 3 demográfiai hullám jellemző: a Ratkó-korszak, a Ratkó-korszakban születettek gyerekei és unokái. Ez utóbbiak 1-2 éven belül szülőképes korba kerülnek, így várható a születésszám növekedése, és egy negyedik, de jóval tompább demográfiai hullám is megjelenik majd a korfán.

Foglalkoztatottság

2014 szeptemberében 21.963 fő a munkavállalási korú lakosság (15–64 évesek) száma, 2011-ben 13.550 fő az aktív népesség (foglalkoztatottak és állást keresők együttesen). 2011-ben az inaktív népesség aránya 56,4 %-ra csökkent a tíz évvel korábbi 59,8 %-ról.

A foglalkoztatottak 17 %-a (2.036 fő) eljáró, azaz más településen (zömében Békéscsabán) talál munkát (2011. évi népszámlálási adat), tíz évvel ezelőtt ez az arány 11,2 % volt. A más településekről Gyulára bejáró foglalkoztatottak száma 2.838 fő.

2014 szeptemberében Gyulán 821 fő álláskeresőt tartottak nyilván, ami 6,06 %-os munkanélküliségi rátának (álláskereső/gazdaságilag aktív népesség) felel meg. Az álláskeresők száma 2010-től folyamatosan csökken.

Az ún. relatív mutató (regisztrált álláskeresők száma/munkavállalási korú lakosság száma) Gyulán, 2014 szeptemberében 3,74 %, Békés megyében 5,96 %, országosan pedig 5,47 %. Gyulán tehát az országos átlagnál is kedvezőbb a helyzet.

Vállalkozások

A működő vállalkozások gazdálkodási forma szerinti megoszlása az alábbi képet mutatja (2012. évi adatok zárójel nélkül, a 2011. évi adatok zárójelben, a növekedést a zöld, a csökkenést szürke szín jelöli):

összes működő vállalkozás: 2054 (2208)									
jogi személyiségű: 585 (530)				jogi személyiség nélküli: 1469 (1678)					
társas: 904 (883)						egyéni: 1150 (1325)			
kft.: 563 (510)	rt.: 7 (7)	szöv.: 6 (5)	egyéb: 9 (8)	bt.: 304 (334)	kkt.: 13 (17)	egyéni cég: 2 (2)	főfoglalkozású: 453 (563)	mellékfoglalkozású: 529 (547)	nyugdíjas: 168 (215)

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

2012-ben a regisztrált vállalkozások száma Gyulán 5.357, ebből 1.191 társas vállalkozás. A működő vállalkozások száma 2.054, ebből társas vállalkozás 904. A társas vállalkozások helyzete és száma Gyulán stabil. A legtöbb főt a közepes és a kisvállalkozások foglalkoztatják, mint munkaadók. A vállalkozások, illetve a foglalkoztatottak kiugró többsége a szolgáltatási szférában tevékenykedik. A vállalkozások közül a legnagyobb (200-nál nagyobb létszámú) foglalkoztatók a Fafém Bútor Zrt., a Gyulahús Kft., és a Közüzemi Kft.

KÖVETKEZTETÉSEK, MEGÁLLAPÍTÁSOK

Egyrésztől továbbra is csekély a város tökevonó képessége, a lakosság száma csökken, a vándorlási különbözet negatív. Az élve születések száma mélyponton. Másrésztől azonban Gyula népességmegtartó ereje Békés megyében kiemelkedően jó, csökken a munkanélküliség, a társas vállalkozások száma stabil, Gyula makrogazdasági mutatói a megyei és az országos átlaghoz képest lényegesen jobbak.

A forgalmi árnyékhelyzet (nehéz elérhetőség) miatt továbbra sem jött létre a városban nagyobb zöldmezős (termelő) beruházás. Az árnyékhelyzet a tervbe vett M44 gyorsforgalmi út megépítésével, a vasútfejlesztéssel 5-6 éven belül megszűnhet.

A vállalkozások illetve a foglalkoztatottak kiugró többsége a szolgáltatási szférában tevékenykedik. A szolgáltatások mellett az ipar is meghatározó, ez köszönhető annak is, hogy az önkormányzat, az Orbán-kormány és a húsipari szakma összefogásával sikerült megmenteni a gyulai nagyüzemi húsipart. A rendszerváltozást követő 20 évben sorra zárták be a gyulai termelő üzemeket, rendszeresen napirenden voltak az elbocsájtások, leépítések, egész iparágak tűntek el vagy jelentéktelenedtek el, de a korábbi városvezetések és kormányok ez ellen nem léptek fel, kísérletet sem tettek akár egyetlen üzem megmentésére. Legutóbbi példa erre a nagy múltú gyulai tejporgyár esete, amelyet külföldi tulajdonosa 2004-ben bezárt, eladott, majd lebontották és ma a helyén Tesco áruház áll, Gyuláról pedig eltűnt egy fontos ipari kultúra, a tejipar. Ez ellen pedig semmit nem tett az akkori szocialista

városvezetés és szocialista kormány. Ezért is volt a város gazdasági életére és Gyula jövőjére nézve meghatározó jelentőségű a gyulai nagyüzemi húsipar megmentése, hiszen ezzel nemcsak a város egyik legnagyobb foglalkoztatóját és egyik legnagyobb adófizetőjét sikerült megtartani, de ezzel megmentettünk egy nagy múltú gazdasági ágazatot is. Mindeközben a város megtartotta térségi központ szerepkörét.

A városi gazdaság egyik kitörési pontja a turizmus, a turisztikai szolgáltatások, különös tekintettel a szállásadásra, vendéglátásra és a kereskedelemre. Az élelmiszer-ipar a mezőgazdasági adottságok jobb kihasználásával, az agrár-háttérrel ismét a város húzóágazatává válhat. A határ ma még bizonytalan idejű schengeni kinyílásával még jelentősebb lesz a határmenti kereskedelmi forgalom, amelynek központjává válhat a város. A szolgáltató gazdaság kiépülésével folyamatosan modernizálódik a helyi gazdaság, és hosszútávon is megmaradó álláshelyek hozhatók létre.

A képviselő-testület feladata, hogy támogassa a befektetések megvalósulását a térségben, gondoskodjon arról, hogy a helyi lakosság számára nyújtott önkormányzati szolgáltatások mindig megfelelő színvonalúak legyenek, és a helyi gazdaság átalakulásával egyidőben Gyula megmaradjon élhető városnak, azaz csak a város karakteréhez illeszkedő gazdasági tevékenységnek van helye városunkban, például környezetszennyező iparágak megtelepedését nem szabad támogatni.

Gyula város célkitűzése

15-20 évre szóló átfogó főbb célok az életminőség és életszínvonal, a város megtartó erejének növelése érdekében:

- *Gyula rekreációs és turisztikai jellegének megőrzése és továbbfejlesztése, egy ezt erősítő egységes városi arculat kialakítása és fenntartása, a kulturális és természeti értékek jobb kiaknázása, megőrzése, a város pozícióinak jelentős erősítése a nemzetközi turisztikai piacokon*
- *Az élelmiszeripar fejlesztése; a húsipari infrastruktúra korszerűsítése, bővítése mellett további, elsősorban ipari hagyományainknak megfelelő élelmiszeripari ágazatok újraindításának elősegítése*
- *Versenyképes vállalkozói környezet és vállalkozói együttműködési formák kialakulásának elősegítése*
- *Városüzemeltetési költségek ésszerűsítése érdekében, energetikai korszerűsítések, alternatív energiaforrások alkalmazására irányuló beruházások sorozatán keresztül városi energiaautonómia megvalósítása*
- *Nevelési-oktatási infrastruktúra fejlesztése az épületek és eszközök folyamatos korszerűsítésével*

A gazdasági program a gazdaságfejlesztés, a közösségfejlesztés alábbi eszközkészletével, a város élhetőségének erősítését szolgáló alábbi eszközökkel, az alábbi fejlesztések következetes megvalósításával együttesen kezeli a város problémáit, és avatkozik be a fenti cél elérése érdekében.

A SZÜKSÉGES, ILLETVE TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK, PROJEKTEK

Szolgáltató önkormányzat, az önkormányzati feladatellátás hatékonyságának javítása

- **Közös beszerzések lebonyolítása.**

A polgármesteri hivatal és az önkormányzat valamennyi intézménye, gazdasági társasága kiemelt áru- és szolgáltatás beszerzésének központosítása azokon a területeken, ahol ezzel költségmegtakarítást érhetünk el, más lényeges szempontok (pl.: hatékonyság, minőség) sérelme nélkül.

- **Vagyongazdálkodás új szervezeti kereteinek megteremtése, egységes vagyonyilvántartás kialakítása.**

- **Az önkormányzati feladatellátás költségeinek csökkentése korszerű technikai eszközök alkalmazásával és alternatív energia felhasználásával, az ellátás színvonalának javítása**

Az önkormányzat eddigi gyakorlatában is megjelent az energiatakarékos eszközök cseréje (intézmények fényforrása, LED-es közvilágítás), illetve a legtöbb építési beruházásnak részét képezte az alternatív energiafelhasználás lehetősége. Jelenleg a használati meleg vizet napkollektor állítja elő az Implom iskolában, a Mágocsi úti óvodában, a művelődési házban, geotermikus energia fűti az Erkel emlékházat, az Almásy-kastély épületét (leendő látogatóközpontot), az atmoszféra termikus energiáját használjuk a Kohán Képtár fűtésére, a Várfürdő a termálvíz hőjét hasznosítja. Elkezdődött egy háztartási méretű fotovoltaikus villanyerőmű kiépítése az Erkel Gimnáziumban.

Tovább kell folytatni a közvilágítási hálózat fényforrásainak cseréjét.

Cél, hogy pályázati forrásokból a város teljes közvilágítása megújuljon energiatakarékos LED-es fényforrások beépítésével.

Minden új önkormányzati épület-beruházásnak, átépítésnek, korszerűsítésnek – lehetőség szerint – legyen a feltétele a megújuló energia-felhasználást biztosító technikai korszerűsítés is.

Ez utóbbit önálló fejlesztésként is célszerű megvalósítani (pl. iskolák napelemes villamos energia-ellátása, a polgármesteri hivatal fűtése geotermikus energiával).

Városi geotermikus kaszkád-rendszer kiépítése

Az önkormányzat részletes megvalósíthatósági tanulmánnyal rendelkezik egy geotermikus energiára (termálvízre) épülő kaszkád-rendszerre. A termálvízből lépcsőzetesen kinyerhető energia biztosítaná a Harruckern iskola, a kórház, a könyvtár, a polgármesteri és a járási hivatal, a művelődési ház, a bíróság, a börtön és az Implom iskola fűtését. Az elképzelés jól megalapozott, célszerű „napirenden tartani” és pályázati források felhasználásával aktualizálni és megvalósítani.

Energia felhasználás-csökkentés közgazdasági, adminisztratív eszközökkel

Tovább kell folytatni azt a gyakorlatot, amely révén a szolgáltatói szerződésből fakadóan kerül az önkormányzat pénzügyileg előnyösebb helyzetbe (energiavásárlás a szabadpiacon közbeszerzéssel, a tarifák helyes megválasztása)

0,5 MW teljesítményű fotovoltaikus villanyerőmű létesítése a rekultivált hulladéklerakón

A fejlesztési elképzelés nem rendelkezik komoly előzményekkel, megvalósíthatóságának viszont nem látszik különösebb akadályja. A pályázati forrásból megvalósítható beruházás révén jelentősen csökkenthető az önkormányzat villamos energia-fogyasztási költsége.

0,5 MW teljesítményű biogáz-motoros villanyerőmű létesítése

Hasonló jellemzők mondhatók el ezen projektöletről, mint a fotovoltaiikus erőműről. A begyűjtésre kerülő komposztálható zöldhulladékból keletkező gáz azonban egy folyamatos üzemhez nem elegendő, más növényi „forrás előállítására” is szükség van.

Az ivóvíz-ellátás és szennyvíz-elvezetés, -kezelés, valamint a csapadékvíz-elvezetés színvonalának, biztonságának javítása

Befejezéséhez közeledik az ivóvízminőség-javító program, Városerdőn is biztosítva lesz az egészséges ivóvíz, folyamatos pótló beruházások folynak a városi hálózaton.

Gyulavári, Újgyula, Máriafalva városrészek csapadék- és belvíz elvezető hálózatának korszerűsítése szükséges.

- **Oktatási-nevelési feladatellátást szolgáló épületek korszerűsítése**

Az oktatási épületek és eszközök minősége és korszerűsége jelentős mértékben befolyásolja a város népességmegtartó-képességét. Az elmúlt években még nem korszerűsített óvoda- és iskolaépületek felújítását, szükség esetén bővítését el kell végezni. A fejlesztések során meg kell őrizni az önkormányzati fenntartású Gyula Város Egyesített Óvodája intézmény jelenlegi tagintézmény-szerkezetét.

- **Szociális és egészségügyi feladatellátást szolgáló épületek korszerűsítése**

Az idősek nappali ellátását biztosító épületek – összesen 9 idősek klubja – teljes felújítása, korszerűsítése szükséges.

Megoldásra váró feladat: a bentlakásos idősek otthonainak felújítása, adott esetben bővítése,

Bentlakásos fogyatékos lakóotthon kialakítása, amelyhez egy fejlesztő-képző rehabilitációs program, illetve szolgáltatás is csatlakozik.

Megoldásra vár – engedélyes terveink vannak – a gyermekorvosi rendelőközpont (Zöldkereszt) felújítása akadálymentesítéssel.

A Gyula Konyha Nonprofit Kft. technológiai fejlesztése

A Gyulakonyha Kht. biztosítja a város óvodásainak, általános- és középiskolásainak az étkeztetését. A konyha megemelt adagszámot biztosít egy korszerűtlen épületben levő, legnagyobb részben korszerűtlen technológia mellett. Tanulmánytervekben megvizsgálásra került a helyszíni korszerűsítés-bővítés és az új építés lehetősége is. Bármely esetben azzal kell számolni, hogy az étkeztetést az építkezés idején is biztosítani kell. Összehasonlítva a lehetőségeket, különösen középtávon (5-10 év) új építési beruházás keretein belül megvalósuló konyha létesítése jelenti a megoldást. (A technológiát a jelenlegi helyszínen is 80%-ban cserélni kellene, a meglévő korszerű berendezési elemek az új épületbe is átköltöztethetőek.)

- **id. Christján László Városi Sporttelep fejlesztése**

A küzdősportok számára, valamint a labdajátékokhoz, atlétikához és más sportágakhoz kapcsolódó erőnléti edzések megtartására megfelelő, többfunkciós épület felépítése szükséges. E mellett a fiatalok körében népszerű, ún. extrém sportok számára megfelelő, fedett létesítmény felépítése is fontos feladat.

A sporttelepen, mára már szinte országosan egyedülként megtalálható salakmotoros pálya, valamint a hozzá kapcsolódó épületek felújítása, korszerűsítése – a sportturizmushoz kapcsolódóan is – elengedhetetlen.

Befektetés-ösztönzés, munkahelyteremtés

- **Turisztikai beruházások**

Szigeterőd program megvalósítása

Új várkiállítás

Gyulai Várfürdő gyógyászati szolgáltatásainak fejlesztése, uszodafejlesztés

Volt 1-es iskola ingatlanán egészségturisztikai célú beruházás megvalósítása magántőke bevonásával

Csokoládé élményközpont kialakítása a Százéves Cukrázdában

Gyulai Kolbász Élményközpont létrehozása a Royal Filmszínház épületében magántőke bevonásával

Szt. Miklós Park, Erkel tér rehabilitációja

Vadaspark létrehozása

TDM szervezet fejlesztése

Élővíz-csatorna, mint zöldfolyosó idegenforgalmi hasznosítása

- **Élelmiszeripari fejlesztések**

Gyulahús Kft. szárazáru üzemének, ezzel együtt a teljes Béke sgt-i telephelyének átköltöztetése a Kétegyházi úti telephelyre, új, a legmodernebb technológiákat tartalmazó üzembe.

A sertésstratégia eredményességétől függően új sertésvágóhid építése a Kétegyházi úti telephelyen

- **Tőkevonzó befektetői környezet kialakítása**

Új iparterület kijelölése, fokozatos kialakítása, közművesítése a városi (déli) elkerülő út mentén a lehetséges funkciók megjelölésével és egyeztetésével; komplex területhasznosítási és ingatlanfejlesztési projektek kidolgozása és kiajánlása.

A *Gyulai Ipari Park* (északi iparterület a Henyei út mentén) *további fejlesztése*, az infrastruktúra bővítése, korszerűsítése, az ipari célra használható terület bővítése. A várost északról megkerülő út építésének kezdeményezése a Gyulai Ipari Park megközelítésének javítása érdekében.

Terület- és városfejlesztés

- **Kerékpárút-hálózat felújítása és bővítése**

Kerékpárút építés a Fehér-Körös és Városerdő között

Az önkormányzat már pályázott a Remete – Fekete Körös közötti szakasz megépítésére, azonban forráshiány miatt a pályázatot elutasították. A két Körös közötti kerékpárút megépítésével megvalósulna a Gyula és Sarkad közötti kerékpárút-összeköttetés. A fejlesztés egyaránt szolgálná a turizmust és a hivatásforgalmat. A kerékpárút a Kisdelta-tározó töltés lábán vezetne.

Köröstarcsa–Simonyifalva kerékpárút létesítése

A Körösök Völgye Natúrpark Egyesület a HU-RO CBC program keretében megtervezte és engedélyeztette azt a 74,5 km hosszú kerékpárutat, amely Köröstarcsa, Mezőberény, Békés, Békéscsaba, Doboz és Gyula településeket érintve, átlépve az országhatárt Feketegyarmat, Nagyzerénd, Tözmiske, Vadász és Simonyifalva településeket köti majd össze.

A *Gyulát érintő szakaszok*: Póstelektől Ajtósfalváig nagyjából a régi kisvasút nyomvonalán (itt valójában külterületi, mezőgazdasági egysávos vegyes használatú betonút készül), a Sarkadi úttól a Szélső utcáig a körtöltés töltés lábánál, a Kisökrjárásban az Élővíz-csatornával párhuzamosan, Gyulaváriban a Széchenyi és Kisvasút utcában, Solymosig a régi kisvasút

nyomvonalán, majd a mályvádi tározó töltésén haladna. Az engedélyes tervek megléte, a projekt-előkészítés támogatottsága jó alap ahhoz, hogy az építésre is elnyerhető legyenek támogatási források. A megvalósítás szakaszolható, első ütemben a gyulavári szakaszok és a Póstelek–Ajtósfalva szakasz lenne megvalósítható.

Meglévő kerékpárutak felújítása, új belterületi szakaszok építése

Az önkormányzat engedélyes tervekkel rendelkezik az alábbi kerékpárutak felújítására, illetve új szakaszok létesítésére:

1.		Szanazug–Gyula Dobozi út	4.962 méter
2.		Csabai úttól a Fehér Körös hídig	
	2a	Csabai út	2.684 méter
	2b	Vértanúk útja	765 méter
	2c	Szent István út	1.511 méter
	2d	Temesvári út	2.708 méter
3.		Kétegyházi út	750 méter
4.		Henyei út	816 méter
5.		Béke sugárút (nyitott kerékpársáv)	(858 méter)
6.		Nagyváradai út	745 méter
7.		Nürnbergi út	680 méter

A felújítandó, illetve megépítendő kerékpárutak összes hossza: 15.621 méter (további 858 méter hosszban nyitott kerékpársáv létesülhet)

Egyéb fejlesztési projektek

• **Közlekedésfejlesztési projektek**

Fontos önkormányzati feladat a közlekedésbiztonság javítása, egyes városi útszakaszok tehermentesítése, a települési úthálózati elemek fejlesztése, meglévő gyűjtőutak felújítása, korszerűsítése, új gyűjtőutak létesítése. Ezek finanszírozása azonban az elnyerhető szűk pályázati források miatt igencsak nehézkes. A megvalósítást előremozdítandó az önkormányzat az alábbi – a korábbiakban nem említett – engedélyes tervdokumentációkkal rendelkezik:

- Vár utca útfelújítása
- Leiningen u. – Csabai út új gyűjtőút létesítése
- Halácsy út – Ajtósfalva – körtöltés – Törökzug – Csabai út új gyűjtőút létesítése
- Tiborc utca felújítása
- Eminescu utca, Pomucz tér felújítása
- Körforgalmi csomópontok létesítése a Béke sgt.-Jókai utcai, a Béke sgt.-Eötvös-Árpád utcai és az Ajtóssy-Eötvös-Nürnbergi utcai kereszteződésekben

• **A belváros további rehabilitációja**

A Béke sugárút, a Kossuth Lajos utca, az Erkel tér és a Jókai utcának az Erkel tér és a Béke sgt. közötti szakaszának felújításával, az eredeti utcakép hangulatának visszaállításával válhat teljessé az a város-rehabilitációs folyamat, amely még a belváros átalakításával vette kezdetét. A Kossuth utcához kapcsolható a volt egyes iskola hasznosítása valamint a Szent Miklós park rehabilitációja, ez utóbbi része lehet a szigeterőd projektnak is.

...

A gazdasági program az adott ágazati fejlesztési program, koncepció vagy stratégia cselekvési terveire épül, megvalósítása a mindenkori költségvetési rendeletben megfogalmazottak szerint történik.